

Preek over Marcus 2,13-17 – Wie met pek omgaat... of wie met Christus omgaat...?

Orde van dienst

Voorzang: Psalm 33, 1

Votum en Groet

Zingen: Psalm 33, 2. 5 en 8 (de tussenliggende gedeelten worden gelezen)

Lezing van de wet of vermaning uit het Nieuwe Testament

Zingen: Gezang 423, 1 en 2

Gebed om het licht van de Geest

Lezen: Psalm 1 en Filippenzen 3,4b-11

Zingen: Psalm 1

Verkondiging van Marcus 2,13-17

Zingen: Gezang 168

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gezang 465,1.2

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Het komt nu wel heel dichtbij: **HET HUWELIJK!**

Aanstaande zaterdag is het de tweede van de tweede van tweeduizendtwee.

En dan gaat het gebeuren, waar alle Oranjefans naar uitzien.

Dan geven Willem Alexander en Máxima elkaar in het openbaar hun ja-woord.

Zit u ook de hele zaterdag voor de beeldbuis?

En hebt u al de speciale vijf-uurs-videoband met hoes van Blokker in huis om het hele gebeuren van begin tot eind op te nemen en te bewaren voor het nageslacht?

Maar ja, onbesproken is het allemaal niet.

Er worden felle discussies gevoerd over wie er wel en wie er niet bij mogen zijn.

Elke gast, zeker uit de kringen waar Máxima vandaan komt, wordt door de media gescreend of-t-ie eigenlijk wel komen mag.

En u weet, dat voor sommigen ons koningshuis zich heeft misgaan door banden aan te knopen met een familie die zoveel op haar kerfstok heeft.

Dat wordt beschouwd als een vuile vlek op het blazoen van de Oranjes!

En als een blamage voor onze hooggeroemde Nederlandse democratie.

Wat we lezen in onze tekst heeft daar veel van weg.

Daar horen we van mensen – de Farizeeën – die een overzichtelijk beeld hebben van wie goed is of fout.

En daartegenover Jezus, die daar dwars doorheen fietst.

Voor wie het kennelijk niets uitmaakt wat voor strafblad iemand heeft.

Hij eet en drinkt met lui die een allesbehalve goede reputatie hebben.

En dan ook nog durven beweren, dat je boodschapper bent van het Rijk van God.

Dat schiet de bewaarders van de religieuze orde totaal in het verkeerde keelgat.

Ja, het is een heftig verhaal waar we ons vanmorgen mee bezig houden.

Dat verhaal dat begint met de roeping van Levi, de tollenaar.

En dat eindigt met de felle discussie tussen Jezus en de Farizeeën.

En als je er over na gaat denken, dan roept deze geschiedenis nogal wat vragen op.

Bijvoorbeeld de vraag: Wat heeft Levi in Jezus gezien, dat hij zomaar met Hem meegaat?

Want dat is toch merkwaardig – Jezus komt bij zijn kantoor langs, waar hij bezig is met smerige praktijken stinkend rijk te worden ten koste van zijn landgenoten.

Jezus zegt in het voorbijgaan – in het voorbijgaan! Hij blijft er niet eens voor staan om een dringend beroep op Levi te doen...

Jezus zegt in het voorbijgaan: *Volg mij!*

En Levi komt onmiddellijk achter zijn bureau overeind, laat heel zijn winstgevend bedrijf achter, en volgt Jezus op staande voet!
Hij volgt Jezus zonder zich ook maar een ogenblik te bedenken!
Wat heeft Levi in Jezus gezien, dat hij zomaar met Hem meegaat?

Maar minstens zo spannend is de vraag: Wat heeft Jezus gezien in Levi?
Wat heeft Hem bewogen juist een figuur als Levi als volgeling te willen hebben?
Zo'n levende antireclame voor zijn optreden?

Wat heeft Levi gezien in Jezus?
Wat heeft Jezus gezien in Levi?
Het antwoord op de eerste vraag kan pas duidelijk worden, denk ik, als we het antwoord op de tweede vraag gevonden hebben.
Wat heeft Jezus gezien in Levi?
Waar is Hij mee bezig om zo ontactisch en uitdagend zijn goede naam op het spel te zetten, door deze man tot volgeling te maken?

En het is geen incident.
Nee, Hij beweegt zich zonder blikken of blozen in verdachte kringen.
Waar je een fatsoenlijk kerkmens niet ziet, daar is Hij relaxed aanwezig.
Hij roept Levi op Hém te volgen?
Het lijkt er verdraaid meer op, dat Hij Levi volgt.

En dat noemt zich dan een rechtvaardige!
Hoe lazen we dat ook al weer in Psalm 1?
Welzalig de man die niet zit in de kring van de spotters.
En moet je Jezus dan zien zitten midden tussen die lui, die in woord en daad spotten met alles wat heilig is.
Dat geeft toch geen pas?

Laten we even helder krijgen wat Jezus hier aan het doen is.
Tot vier keer toe valt in dit stukje het woord *zondaars*, waarvan drie keer in combinatie met *tollenaars*.
Over wat voor mensen hebben we het dan?
Allereerst de *tollenaars* – zij zijn het prototype van oneerlijkheid en corruptie.
Het zijn mensen die de wetten van God hun laars lappen, door mensen te bedriegen en uit te zuigen.
Het zijn de inners van de belastingen.
En dan niet de keurige, integere ambtenaren, zoals wij die kennen.
Maar maffiosi, die zelf vette winsten maken met wat ze anderen afpersen.
En dat doen ze in dienst van de bezetter.
Het zijn mensen, die volk, vaderland en geloof verraden.

En dat maakt dat ze op één lijn staan met de *zondaars*.
Eigenlijk heeft dat woord in onze oren een wat onschuldige klank gekregen.
We zeggen het zo gemakkelijk: *We zijn allemaal zondaars!*
Als je gepokt en gemazeld bent in de gereformeerde geloofsleer is je dat met de paplepel ingegoten: *We zijn allemaal zondaars!*
Maar als we het allemaal zijn, dan lijkt het opeens niet zo erg meer.
Dan kun je er nog wel aardig mee leven.

Maar hier wordt het woord *zondaar* gebruikt in zijn zwartste betekenis.
Het gaat om de grove wetsovertreders: criminelen, zware jongens, overvallers, moordenaars, dieven en rovers, junkies, heroïnehoertjes, callgirls en escortdames.
Het gaat om mensen uit de onderwereld.

En al die mensen die de grofste misdaden op hun geweten hebben.
Mensen met wie je als fatsoenlijk burger niet samen gezien wil worden.
Als je er namen bij wilt noemen: Marc Dutroux of Milosevic.
Dat soort lui!

Het is zonneklaar – Jezus bevindt zich in slecht gezelschap.
Kijk, dat Hij zich bemoeit met zieken en bezetenen of dat Hij partij kiest voor de armen en verdrukten – nou ja, daar was ook niet iedereen zo van gediend.
Maar dat heeft toch iets.
Maar dat Hij zich inlaat met nietsnutten, met lui waar ieder fatsoenlijk mens afstand van neemt – dat steekt!
En dat Hij met hen omgaat alsof het zijn vrienden zijn.
Dat is ronduit shockerend.
Dat Hij bij hen aan tafel zit!
Voor de vrome Jood is dat stuitend geweest.

En wees eerlijk – dat zouden wij ook niet zomaar pikken.
Kijk, je kunt er vrede mee hebben zolang het gaat om een verhaal van vroeger.
Van op zo'n afstand heeft het iets moedigs.
Maar je zult het maar meemaken vandaag, dat een kerkelijke leider van formaat een dure hoerentent binnengaat en zich daar laat trakteren op een feestmaal met al die pooiers en prostituees om zich heen.
De media zouden er van gonzen.
Kerk en wereld zouden over zo'n man heen vallen.
We zouden er allemaal schande van spreken.
Zoiets doe je toch niet!

En dan nog te bedenken, dat tafelgemeenschap toen en in de Joodse wereld nog heel wat verder ging.
Tafelgemeenschap betekende meer dan beleefdheid en vriendelijkheid.
Het betekende verzoening, vertrouwen, broederschap.
En dat niet alleen voor de ogen van de mensen, maar ook voor de ogen van God.
Tot op vandaag breekt elke Joodse huisvader aan het begin van de maaltijd onder het uitspreken van een zegenspreuk.
En met het delen van het brood delen de aanwezigen ook in die afgebeden zegen.
Maar kan dat – tafelgemeenschap voor de ogen van God met brekers van de wet?
Is de wet niet de norm om vast te stellen met wie je gemeenschap houdt?
Moet de wet niet de grenzen aangeven tussen wie wel en wie niet tot de gemeente van rechtvaardigen hoort?
De kerkleiders van toen hebben het optreden van Jezus ervaren als een grove schending van alle kerkelijke regels.
Als een ondermijning van de moraal.

Kijk, ook het Jodendom kent een God die vergeeft.
Maar wie?
Die mensen, die zich veranderd hebben.
Die alles weer hebben goed gemaakt, die boete doen, die hun schuld hebben afgelost en bewezen hebben anders te leven.
Vergeven wordt ieder die van zondaar rechtvaardige is geworden.
Maar niet de zondaar, die nog zondaar is.
Die verdient niet anders dan het oordeel.
Die wordt niet toegelaten in de synagoge.
En buiten de synagoge ga je met zo iemand niet om.

Jezus roept Levi, terwijl hij volop als tollenaar actief is.

Niet dan nadat hij zich eerst bekeerd heeft en zijn kantoor gesloten heeft.
Jezus zit aan tafel met de overtreders van de wet, die nog op geen enkele manier hebben
getoond berouw te hebben van hun levensstijl.
Hij breekt met hen het brood van de verzoening en de vergeving, nog voordat ze om
vergeving hebben gevraagd.
En nog voordat ze hebben bewezen dat het hun ook ernst is.

Daarmee tast Jezus het kerkelijk systeem van zijn dagen in het hart aan.
Geldt dus niet meer: eerst boete – dan genade?
Wordt trouw aan de wet niet meer beloond en ontrouw niet meer bestraft?
Is God niet meer de God van de rechtvaardigen?
De zoon die keurig bij zijn vader thuis blijft wordt achtergesteld bij de boemelaar, die al
vaders geld verpatst heeft.
De harde werkers die stipt om acht uur beginnen, krijgen hetzelfde loon als de lapzwanen,
die tegen vijven nog eens aan komen zetten.
Wat is dat voor een wanorde, dat er in de hemel meer feest zou zijn om één zondaar, die boete
doet, dan om 99 rechtvaardigen, die nergens boete over hoeven te doen?

Hier staat de zaak toch compleet op z'n kop?
In plaats van het oordeel aan te zeggen, wordt er gefeest!
Wat is dat voor een naïeve lievigheid, die haar grenzen niet kent?

Ja, de critici hebben scherp gepeild.
Jezus ging zo ver, dat voor Hem geen zonde onvergeeflijk is.
Aan ieder biedt Hij verzoening aan.
Met allen wil Hij omgaan.
Onafhankelijk van wie ze zijn, wat ze hebben gedaan of tot welke groep ze behoren.
Bij Hem ben je al geaccepteerd, nog vóór je omkeert.
Onvoorwaardelijk biedt Hij genade en vrede aan.

Dat toont Hij door Levi te roepen als hij in zijn belastingkantoor volop bezig is met mensen
het vel over de oren te halen.
Dat bewijst Hij door te eten en te drinken met mensen, die nog helemaal in hun wereld van
misdad en vuiligheid zitten.
De zondaars, die alle straf verdienen, bewijst Hij zijn liefde.
Hij bewijst hun genade.
Het enige wat ze hoeven doen is de genade te erkennen.
Er wordt hun vergeving geschonken.
Ze hoeven het geschenk alleen maar aan te nemen.
Bij Jezus geldt genade voor recht.

Zo kiest Jezus consequent – en dat is inderdaad adembenemend – voor de verkeerde mensen
en verbindt Hij zich aan hen op leven en dood.
Hij deelt hun lot en vereenzelvigd zich met Hem.
Maar – niet opdat zij zullen blijven waar ze zijn en zoals ze zijn.
Jezus kiest voor de verkeerde mensen, opdat die voor Hém zullen kiezen.
Opdat zij met Hém mee zullen gaan.

Dat blijkt uit het beeld dat Jezus gebruikt in antwoord op de kritiek die Hij krijgt.
Jezus verweert zich met die uitspraak over gezonden, die geen dokter nodig hebben.
Zo ziet Jezus zichzelf en zijn opdracht: zieken gezond maken.
Zieken van lichaam.
Maar ook mensen met verziekte levens, rot en verdorven.
Zijn omgang met hen is geen goedkeuring van hun gedrag.
Hij ziet hen als zieken.

En Hij roept hen tot genezing.
Hij roept hen tot het gezonde leven op de wegen van God.
Hij wil hen tot volgelingen maken.
Hij wil hen omvormen tot trouwe kinderen van hun Vader in de hemel.

Maar dat doet Hij heel verrassend door hen onvoorwaardelijk te vergeven.
Door hen onvoorwaardelijk genade aan te bieden.
Als Hij met hen aan tafel gaat en met hen eet en drinkt, dan spreekt dat de duidelijke taal van de verzoening.
Zij, die door iedereen werden gemeden, ervoeren dat als een weldaad.
In plaats van de gebruikelijke veroordeling acceptatie.
In plaats van afstoting verrassende genade.
Echte bevrijding.
Zo demonstreerde Jezus de genade op een praktische wijze.

Wat heeft Jezus in Levi gezien?
Een zieke, die genezing nodig heeft.
Een levensgevaarlijk gewonde, die intensive care nodig heeft.
En die intensieve zorg biedt Jezus Hem door Hem tot navolging te roepen.
En vervolgens met Hem te eten en te drinken.
Zonder eerst een schuldbelijdenis of boetedoening te vragen.
Hij biedt Hem onvoorwaardelijk zijn liefde aan.
Jezus zag in Levi een ernstig zieke.

En wat heeft Levi in Jezus gezien?
De dokter, die Hem genezen kan.
De Bevrijder, die Hem redden kan.
En dat is het wonder.
Levi heeft door Jezus' roeping zijn nood onder ogen gezien.
Hij heeft de diepte van zijn schuld gepeild.
En hij heeft beseft, dat hij die kwijt zou kunnen raken als hij met Jezus mee ging.

En toen Jezus hem riep, heeft hij in één enkel ogenblik doorzien welke kans hem daarmee geboden werd.
Dit was de kans van zijn leven.
Zo'n kans kreeg hij nooit weer.
En hij beseftte: het is nu of nooit!
Of met Jezus meegaan en het leven winnen.
Of in mijn kantoor blijven hangen en nog rijker worden en daarmee het ware geluk verspelen.
En hij bedacht zich niet en volgde Jezus en gaf zich als een ernstig zieke over aan Jezus' intensieve zorg.
Aan Jezus' genadebehandeling.

En dat maakte hem tot een ander mens.
Hij hoefde niet eerst een ander mens te worden.
Jezus riep hem zo, zoals hij bezig was met zijn zondig bedrijf.
Maar juist dat máakte hem tot een ander mens.
Wat de Farizeeën en oudsten van de synagoge met hun tuchtmaatregelen niet konden bewerken, dat brengt Jezus met zijn onvoorwaardelijk aanbod van genade tot stand.

Zij die gezond zijn hebben geen dokter nodig, zegt Jezus.
Maar zij, die ziek zijn.
Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars.
Ja, dat is toch een merkwaardig woord.
Is Jezus dan niet voor alle mensen gekomen?

Het lijkt wel, of je juist een slechterik moet zijn om iets met Jezus te krijgen.
Maar dat is toch de omgekeerde wereld?
Hebben dan de slechten een streepje voor bij Jezus?
Of is het van de rechtvaardigen soms al verkeerd, dat ze anderen zondaars noemen?

Nee, op zichzelf kun je er niet omheen, dat er verschil is in gedrag.
De rechtvaardigen hebben een andere levensstijl dan de zondaars.
Jezus is er ook niet op uit, om slecht goed te noemen en goed slecht.
De rechtvaardigen steken in meerdere opzichten gunstig af bij de zondaars.

In vergelijking met veel slechte mensen in deze wereld zouden wij ons met een zeker recht rechtvaardigen kunnen noemen.
Maar juist deze voorsprong op de zondaars kan ons opbreken.
Er is een schuld van de onschuldigen.
Als we namelijk denken dat we God niets meer schuldig zijn.
Als we denken dat wij om ons goeie gedrag wel voor God aanvaardbaar zijn.
Want wij zijn toch zeker niet als de junk en de oplichter.
Wij zijn niet als de drugsdealer en de stripteasedanseres.
Als we denken daarom makkelijker bij God binnen te kunnen komen, dan is dat de schuld van de onschuldigen.

En er is een onschuld van de schuldigen.
Als ze zich namelijk in hun verlorenheid totaal aan God uitleveren.
Dan zijn de zondaars echter dan de vromen.
Want ze verbergen hun zondigheid niet.

Juist onze rechtvaardigheid kan ons in de weg staan om ons aan God toe te vertrouwen.
Zolang we denken, dat Hij het met ons getroffen heeft...
Zolang we vinden, dat we het nog zo gek niet doen...
Zolang we menen, dat we ons zelf wel overeind kunnen houden...
Zolang we van oordeel zijn, dat we voor de invulling van ons leven genoeg hebben aan onze eigen normen en waarden...
zolang zien we niet in dat we een helper nodig hebben.
De meest ernstig zieke is de ingebeeld gezonde, die denkt helemaal geen dokter te hoeven roepen.

Tussen de rechtvaardigen en de roepstem van Jezus staat oneindig veel meer dan tussen de zondaars en zijn uitnodiging Hem te volgen.
De zondaar moet zijn slechtheid opgeven om achter Jezus aan te komen.
De rechtvaardige moet zijn goedheid inleveren om Hem te volgen.
Het laatste is vele malen moeilijker dan het eerste.
Opgeven waar je trots op bent en waar je eer mee inlegt, is heel wat moeilijker dan breken met wat slecht is.

Maar iemand als Paulus heeft dat gedaan.
Hij was een rechtvaardige.
Naar de maatstaven van de wet was er niets op hem aan te merken.
Hij meende alles in huis te hebben om bij God aan te kunnen komen.
Hij dacht in staat te zijn op eigen krachten het Rijk van God binnen te komen.
Maar toen ontmoette hij Jezus.
En de schellen vielen van zijn ogen.
Hij ontdekte dat hij met al zijn zuiverheid naar de maatstaven van de wet onder de maat bleef.
En alles waar hij zo trots op was gooide hij resoluut overboord.
Hij achtte het drek – zeg maar *shit*.
Dat is het woord dat Paulus gebruikt voor zijn goeie gedrag – niet meer dan *shit*.

Hij wilde nu alleen nog maar achter Jezus aan bij God komen.

Hier was een rechtvaardige die door kreeg dat hij een zieke was.
En net als Levi greep hij de kans die hem geboden werd.
Om voortaan te leven van genade.
Pure genade.

Gemeente, als we toch eens door kregen wat dat betekent.
Net als Levi, de zondaar.
Net als Paulus, de rechtvaardige.
Wat zouden we dan anders kijken naar de wereld om ons heen.
Wat zouden we ons dan anders opstellen tegenover de slechteriken.
Wat zouden we dan als volgelingen van Jezus in onze houding de genade van onze Heiland
vorm kunnen geven.
Wat zouden we grenzen kunnen doorbreken, die ook vandaag nog de kerk van fatsoenlijken
scheidt van de wereld van het kwaad.
Als Jezus ook ons vandaag onvoorwaardelijk roept om Hem te volgen, is er dan ook bij ons
de bereidheid om Hem onvoorwaardelijk te volgen? AMEN.